

M

onesades

EL PERIÒDIC DELS JOVES MONÉS

Ja hi som tots!!!

A tall de presentació

Hola! ja som tots aquí! Joves i grans ens hem posat d'acord per omplir aquestes planes d'entrega, idees i il·lusió. Som els joves Monés, un col·lectiu desunit per la distància que ha decidit trobar-se per primera vegada amb la intenció de fer-vos arribar la nostra estimació vers la família.

Aquesta petita revista és l'inici d'un nou camí que agermani a tots els joves Monés. Els que l'hem portat a terme us podem assegurar que ha estat una experiència divertida, entusiasta i enriquidora, i que ens ha permès conèixer millor les nostres arrels. Només cal animar a participar-hi als que encara no ho han fet.

Monesades és la primera iniciativa conjunta cap a un futur en el que hi hem dipositat moltes esperances i projectes. Som conscients que els inicis són sempre difícils i plens d'errades, però amb la col·laboració de tots portarem aquesta nau a bon port.

Ara cal que fullegeu la nostra revista i us ho passeu el millor possible. Aquest és l'objectiu que ens hem marcat tots els joves Monés.

Fins aviat.

MEMBRES DE LA REDACCIÓ

Marc Monés Cera
Jaume Monés Feu
Xavier Monés Jiménez
Anna Monés Llivina
Judit Monés Llivina
Francesc Monés Serrano
Sebastià Monés Serrano
Jaume Vilà Monés

SUMARI

Vella generació I	3
«Monus El Gal»	4
Vella generació II	6
Passa el temps	8

Vella generació I

Entrevista a l'Antoni Monés Tort

L'Antoni Monés Tort, amb quasi 92 anys d'edat, resident a Badalona, és el «patriarca» dels Monés. Per aquesta raó, a la nostra edició de joventut, se'n va acudir que fóra una bona idea rendir un petit homenatge a aquest membre tan significatiu de la nostra família. Així que decidírem fer-li una entrevista.

L'«avi», com l'anomenem els seus néts, nasqué a Badalona l'any 1903, on va viure fins que per motius laborals es veié obligat a desplaçar-se a diversos indrets de l'estat. Abans havia hagut de patir la Guerra Civil. En aquella època treballava a la fàbrica Cros de Badalona com a tècnic de la planta de fabricació d'àcid sulfúric, que fou repetidament bombardejada per l'aviació amb la intenció d'aturar la seva producció. Després vingué el peregrinatge, sempre treballant a diferents fàbriques de Cros, per, finalment, un cop aconseguida la ben merescuda jubilació, tornar al poble natal. Escoltem el que ens ha explicat.

- Sabem que has viscut en diferents llocs. Ens podries dir quins?

- He viscut a Badalona, Lleida, Vallecas (Madrid) i Sant Juan de Aznalfarache (Sevilla) i a tots ells m'hi he sentit molt bé i tothom m'ha tractat molt bé.

- A què t'has dedicat?

- Al món de la química. Vaig començar a treballar a Cros als catorze anys al laboratori de la fàbrica de Badalona, mentre encara estudiava, i, en acabar, vaig passar a ser tècnic de secció, per, finalment, ser nomenat director de la fàbrica de Vallecas.

- Quin premi t'otorgà l'Estat espanyol?

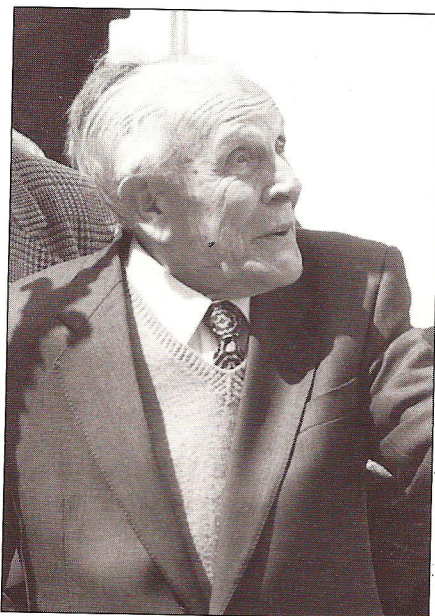
- Poc abans de jubilar-me, complerts els 50 anys de treball, sempre a la mateixa empresa, els representants dels treballadors de la fàbrica de San Juan de Aznalfarache sol·licitaren que se'm concedís una medalla al mèrit del treball. El Ministeri corresponent, en resposta a aquesta petició, em concedí la medalla de plata. El moment de rebre-la fou molt emotiu per a mi.

- Quin fet de la teva vida remarques?

- Casar-me amb la Josefina i tenir els meus quatre fills.

- Ens pots explicar alguna situació extrema que hagis viscut?

- Sí, en la planta d'àcid sulfúric de Badalona, a causa d'un abocament

Antoni Monés Tort

accidental d'una quantitat d'aquest àcid, morí un treballador com a conseqüència de les cremades ocasionades per aquest. Vaig tenir un gran disgust.

- I alguna anècdota divertida?

- A la fàbrica de San Juan, degut a la meua forma de caminar molt ràpida,

la gent que m'acompanyava o que em volia seguir havia de córrer. Per això m'anomenaven «el carreritas». Quan ho van saber a casa, tots vam riure molt.

- Tornant a l'actualitat, et sembla que Badalona ha canviat molt durant tots aquests anys?

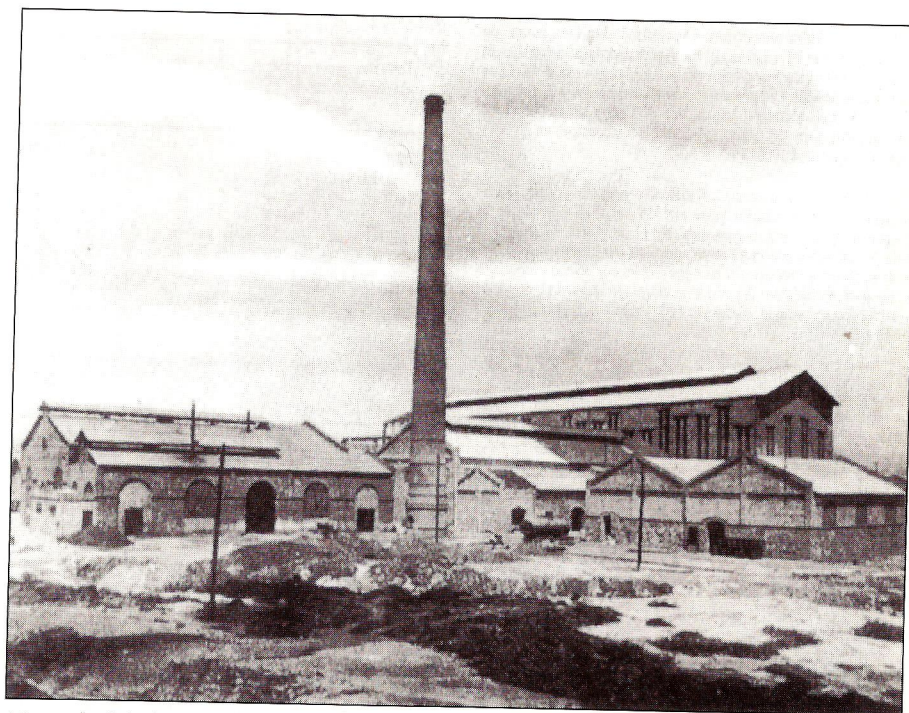
- Sí que ha canviat, encara que, en aquests moments, no puc donar detalls perquè surto poc de casa, just per anar a comprar el pa i algunes coses al supermercat, així com, en alguns casos, per llegir el diari a la biblioteca de Can Casacuberta.

- Quina opinió tens de les trobades dels Monés?

- Crec que han estat molt bé; he participat en moltes d'elles. M'ha servit per trobar-me gent que feia molts anys que no veia i per conèixer gent de la família que d'altra manera difícilment hauria conegut. Probablement ara ja no assistiré a les properes.

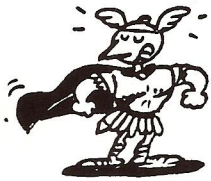
Esperem que aquesta pinzellada de la vida de l'avi us hagi descobert aspectes entranyables i inèdits del nostre «patriarca».

Judit Monés Llivina
Xavier Monés Jiménez

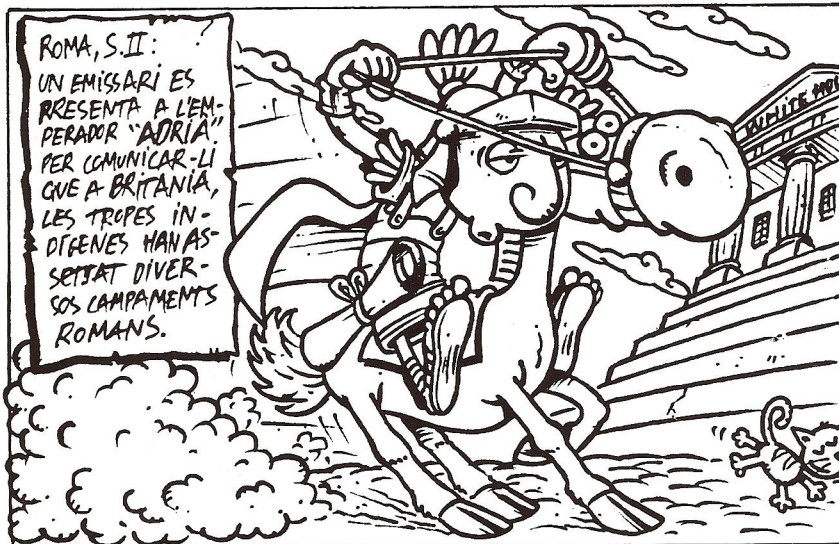

Naus de fabricació de sulfur de sosa de la S.A. Cros. Anys 1930

EL DIA QUE ELS "MONÉS" TORNAREN A OCCITÀNIA. CAPÍTOL 1er

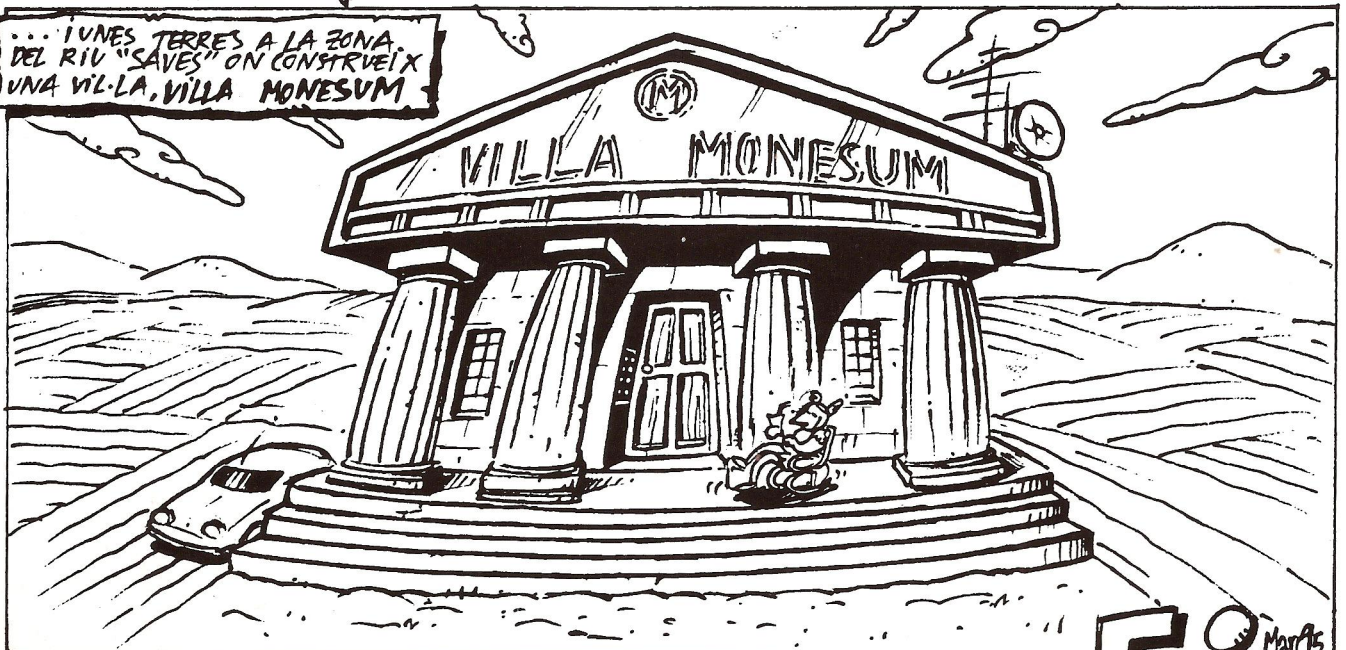
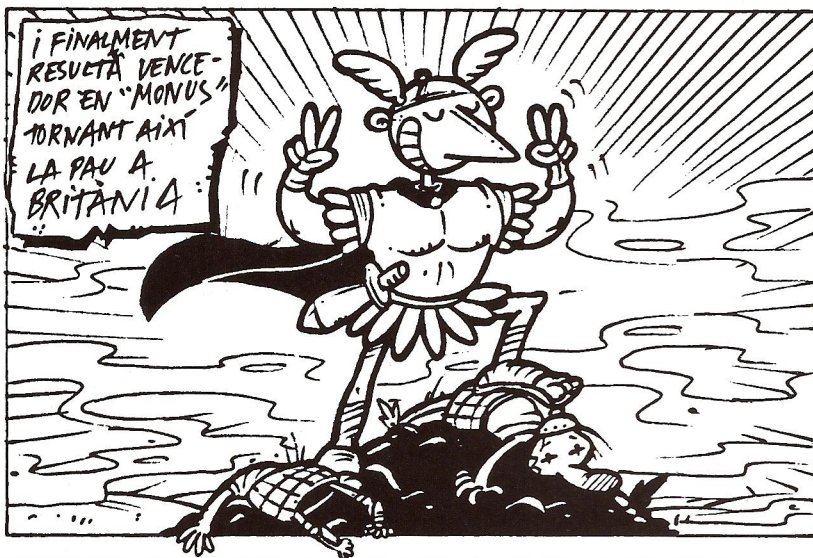
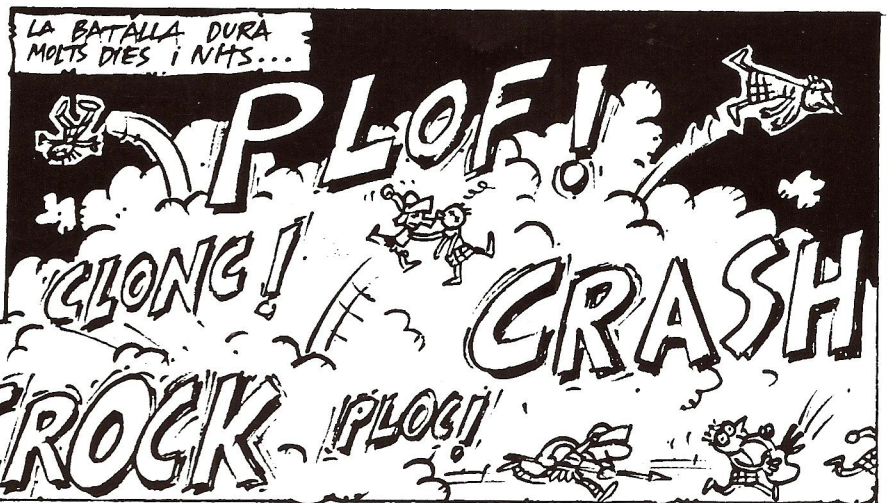
MONUS "EL GAL"

Humor amb

DIBUIXOS: MARC MONÉS CERA

HISTÒRIA SEGONS VERSIONS INÈDITES DE: JOSEP MONÉS ROSÉS

Vella generació II

Anècdotes d'una vida

Dels Monés de Badalona, la Maria Monés Bilbeny, amb 92 anys, és la de més edat de tota la colla.

Xerrar amb ella és tot una delícia. D'un temperament molt animós, disfruta explicant els seus records.

La Maria ens recorda: «Vaig néixer al carrer de St. Miquel, i amb el meu germà Sebastià hi vàrem viure fins que morí la mare d'una passa de tifus negre, quan jo sols tenia quatre mesos. Ens traslladàrem a casa l'àvia Pauleta al carrer Arnús»

Quines anècdotes recorda de la seva infància?

L'àvia tenia molta aviram, conills, i cinquanta gallines almenys. Quan plegàvem de col·legi, el dia que encenien el forn, jo ja tenia preparades llesques de pa, i quan venia en Sebastià, el teu avi, doncs llavors anàvem a sucarr els ous, si n'hi havien 6 o 8 n'agafàvem 2 o quatre. I l'àvia alguna que altra vegada deia: No sé, no sé, aquests gallines trobo que no ponen gaire... és clar! com que nosaltres ens els crupièm! Les torrades les sucàvem com si fossin melindros. I molts dies el meu germà deia: Saps què? m'agradaria fumar, i jo li feia un cigarro de camamilla i fumava una mica i... apa!

Així vostè va estar a casa l'àvia Pauleta molts anys?

Allà hi vivíem amb l'àvia, (l'avi, Sebastià Monés i Bosch, ja feia molts anys que era mort), el pare de l'Agneta (l'oncle Manel) l'avi Llorenç i l'oncle Sebastià el pare dels Pujolbusquets, a tots ens pujava l'àvia.

Tinc entès que el seu pare es va tornar a casar.

Sí, i t'explicaré una cosa curiosa. Quan hi havia d'alcalde el Sr. Vergés el papa estava a l'Ajuntament, i llavors hi havia el costum de fer esquellots als vidus que es casaven. I el papa, com que no volia que n'hi fessin, es va anar a casar a Montserrat sense dir-ho a ningú, i com que no li van fer esquellots estava tan content que va obsequiar als de l'Ajuntament amb un refresc. Es va casar amb una dona que ens va estimar molt, i sabia cosir molt i ens feia vestidets, i l'àvia com que era molt gran ja només posava pedaços. Anàvem molt ben vestits.

Quan va fer la 1ª Comunió?

Als 12 anys, a Sant Josep, al carrer

Maria Monés Bilbeny, als dos anys

de casa, allà on hi ha les monges de la Providència, que feia de Parròquia. Vaig anar curta i em va voler fer tirabuixons, però com que tenia els cabells de tan mala nena em van sortir ganxos. La vaig fer amb el col·legi.

Va anar a l'escola?

Sí, a ca la Paquita, al carrer dels arbres, que hi havia dues escoles, la de nois i la de noies. Però quan vaig tenir dotze anys li vaig dir a la mama: Mira mama jo no vull anar més a col·legi, ja en sé prou. Només vaig anar-hi dos anys. Vull anar a brodar! vaig dir-li.

I on va anar a aprendre de brodar?

Vaig anar a les monges franciscanes al carrer del Temple. Allà totes les altres noies eren grans i jo era la més petita i la més baixeta. Aquí també hi vaig anar 2 anys.

Al poc temps d'haver anat a les monges, una noia que vivia al costat de casa, que es deia Cristina i que s'havia de casar em va dir: tú faràs les lletres de tota la meva roba. Jo vaig contestar-li: però si acabo de sortir de les monges i no en sé!! Ella insistí, si no m'ho fas tan bé m'ho faràs més malament. I si sí, li vaig brodar tota la roba. Aquesta era la mare de l'herbolaria que hi ha encara al carrer Soledat.

Que va treballar?

Sí que vaig treballar, però no a la fàbrica de casa. Un dia, les germanes del

doctor Martí Julià, aquell eminent polític i metge de bojós, van venir a veure al pare per demanar-li que anés a la merceria que tenien al carrer de Mar, davant d'on és ara Can Pastor. El pare, doncs, m'ho va dir i jo de seguida vaig dir: Ah! sí sí. Coses així m'agraden. Allà doncs hi brodava aquelles lletres dels llençols envoltades d'una mena de roda de carro i quan hi havia gent a la botiga sortia a despatxar fils i agulles.

Quant de temps hi va ser?

Vaig estar-hi 8 anys, fins que em vaig casar. Em tractaven molt bé, com si fos de la família. Tan és així que sovint allà s'hi feien tertúlies amb catalanistes eminents com el doctor Vives, que sempre portava una capsa de bombons, en Rosell que va estar a l'Uruguai, el doctor Pla, que sempre tocava el piano i a mi em feien quedar a dinar amb ells, sense permetre que marxés. Em van estimar molt.

Així a casa seva havien tingut una fàbrica?

Sí, se'ns coneixia pels de cal Lliçador perquè antigament havien fet lliços. La fàbrica era de teixits, estava al soterrani de la casa a la banda de darrera, hi havia uns dotze telers i dos o tres de fusta. Recordo que feien una roba de quadrets petits que no sé com es diu i una que li deien «cutins», que servia per folrar les sabates. L'oncle Manel Monés i Costa era el contramestre, i l'oncle Se-

Vella generació II

bastia -el pare d'en Llorenç-, en Joan i en Jordi, (Sebastià Monés i Costa) que en una habitació a part es cuidava del plegador. L'oncle Joan, pare de l'Anton i el Manel, era el venedor del que es fabricava.

Encara que jo no hi vaig treballar a la fàbrica de casa, sí que de joveneta, de voltar entre els telers vaig aprendre amb un home ja gran que li deien el Ros.. i alguna vegada baixava a ajudar.

Quan es va casar?

A l'any 27. Feia poc que s'havia estrenat l'església petita de Sant Josep la que ara és la capella del Santíssim. Allà em vaig casar.

Quan vaig baixar del cotxe, de tanta gent que hi havia a les escales, ja que l'Ignasi, el meu marit era molt conegut i jo filla del que havia estat a l'Ajuntament i a Gent Nova, va caldre que vinguessin fins i tot municipals a posar ordre.

Van fer viatge de nuvis?

Oh! i tant! Vam anar a París! Tot un mes! Vam córrer molt, tots els museus, aquells grans magatzems...

El conserge del Badaloní va escriure al seu fill que treballava a la Renault a París dient-li: mira, en Monés casa la filla i tal dia arriben, que puguin veure tot allò més maco de París, cuida-te'n.

Vam fer el viatge a París en tren, però pel camí es parà el tren i el revisor ens va dir que havíem de canviar de vagó, i es que s'havia fet malbé una roda. Van arribar molt tard a l'estació i no vam trobar ningú.

"No vaig menjar ostres a París"

La Maria ens continuà explicant el viatge:

Com que ja es va fer l'hora de dinar, l'Ignasi va dir: Potser que anem a dinar oi? Vàrem anar a un Restaurant proper, i en mirar la carta l'Ignasi diu: mira això pel nom sembla que serà bo. Bé doncs demanem-ho, i si sí, ens porten unes ostres així de grosses!! Ai, reina santa, jo no n'he menjat mai, no en vull pas d'això. però l'Ignasi va dir: dona, amb els cèntims que val bé ho haurem de menjar... ell si que en va menjar però jo no!!

Arribà aquell jove al cap d'una estona i ens va buscar lloc per menjar i dormir. L'habitació era gran, el llit era daurat, tenia llar de foc, lloc per escriure. Molt maco. Ell ens va acompanyar. Vivia

Maria Monés Bilbeny, als vint anys

en una «buhardilla». Va fer molt fred i jo anava amb un abrigit que m'havia fet la mare, molt primet. Vaig haver de canviar de roba ben de pressa. Una tal Genet es va cuidar de que no ens faltés res. Aquell xicot va demanar tres dies de festa per poder-nos acompanyar per tot arreu.

Què en sap vostè de francès?

En sabia. L'havia après amb un mestre. Al carrer de St. Pere hi havia un Politècnic i venia un mestre que estiuava a Amelie les Bains i jo anava a classe amb ell. A mi l'aritmètica no m'agradava gens, i com que la mare una vegada em va dir: nena, mentre vaig a plaça i sàpigues que 3 i 2 fan cinc i tornar el compte de la vella ja en tens prou. (5) En canvi, la gramàtica sí que m'agradava, i tot allò del «pretérito plusquamperfecto»... i m'agradava, per anàlisis i que em preguntés, i sortir a la pissarra... i com que vaig ser una mica la nineta dels seus ulls moltes vegades em feia sortir. Una vegada però em cridà i em digué que feia la lletra massa petita i que tenia feina a corregir-me els deures. Encara la faig ara, de petita.

Què recorda de la guerra?

Recordo ai! que no torni mai! Els meus fills encara recorden els bombardejos. La Montse s'espantava i l'Àngel es tapava el cap. Ens posàvem entre els matalassos. El llit corria avall de l'habitació quan bombardejaven, i també ens arrepentàvem a la paret més gruixuda de la casa quan sentíem l'alarma.

Els pèsols els menjàvem avui, el

gra i les peles d'endemà, i feiem truites del tio Nelo perquè no teníem ous. Anàvem al rebost i a vegades no trobàvem res. Sort que l'Ignasi coneixia pagesos i feiem intercanvis. L'Ignasi va estar al Born amb els Rabassaires. Molt justos anàvem. Bé, tota la vida he anat justa.

Què diu que el seu marit tractava amb pagesos?

Sí, un dia un senyor de cal Pitero li va dir: encara que siguin unes horetes vine, i sí, hi anava a treballar, i allí n'hi havia un de molt salamero que li va dir: em sembla, Ignasi que los últims seran los primeros..., no sé t'ho dic i em sembla que serà així. I així va ser.

La Unió de Rabassaires va pujar molt i un senyor molt proper d'en Companys li va dir: Ignasi la Unió de Rabassaires està molt contenta de tu. Des d'ara et quedaràs aquí. Portava les 8 marquesines. Un dia li van presentar en Companys dient: Aquest, l'Ignasi, és l'ànima dels Rabassaires. Tenia relació amb pagesos de tot Catalunya.

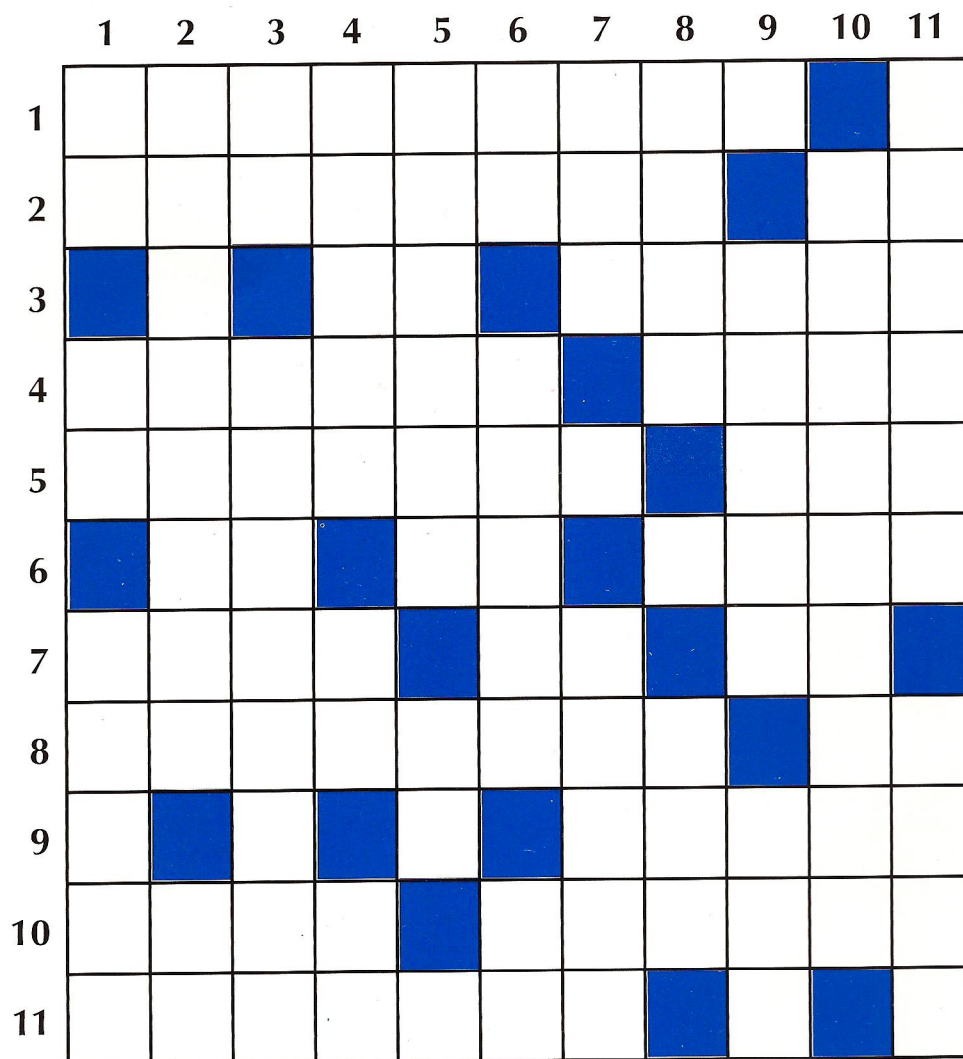
Què li semblen les trobades dels monesos?

Molt bé totes. Si fós més jove no fallaria mai, però ara les cames no em porten. Ja saps que sempre he escrit alguna coseta i quan aquesta nit he sabut que venieu a veure'm ja he rumiat una coseta per la propera.

Doncs fins a Sabadell. Així acaba la bona estona parlant amb Maria Monés i Bilbeny.

Francesc i Sebastià Monés

Passa el temps

HORIZONTALS: 1: Regió Originària de la família Monés. Consonant.- 2: Ofici tradicional dels Monés. Sensació que perceben els òrgans auditius.- 3: Consonant. Terminació química. Estat de l'Àsia meridional.- 4: Passar de fora a dins. Vehicle per al transport per via fèrria.- 5: Primer Monés conegut. Estat de la matèria.- 6: Article femení. Níquel. Menjar.- 7: Estrany. Dues consonants. Afirmació.- 8: Ciutat catalana on hi podem trobar molts Monés. Característica d'un so.- 9: Consonant. Oxigen. Primera vocal. Bifurcació.- 10: Inicials que Pilat féu posar a la creu de Jesús. Ofici tradicional dels Monés.- 11: Dit de l'obra que hom té com a model d'imitació en un art. Cinquanta. Primera consonant.

VERTICALS: 1: Exclamació de sorpresa. Al revés, d'acord. Peça de vestir per a protegir-se del fred.- 2: Primera població catalana on hi va arribar un Monés. Dues consonants.- 3: Cesi. Dona que fa traïció.- 4: Al revés, present de subjuntiu del verb trotar. al revés, Associació Esportiva. Al revés, afirmació.- 5: Municipi del Pallars Jussà. Article femení. Sofre.- 6: Contracció de la preposició a i de l'article el. Al revés, part muscular del cos dels animals considerada com a aliment (plural).- 8: Al revés, metzina. Consonant. Dues vocals i una consonant.- 9: Primera vocal. Ofici tradicional dels Monés. Producte elaborat per les abelles.- 10: Qualitat que té aquell que és subtil a descobrir les coses.- 11: Ciutat d'Occitània i capital del Llenguadoc. Al revés, bala de dimensions reduïdes.

Solucions
HORIZONTALS: 1: Occitània. 2: Hostaler. 3: R. Ol. Nepal. 4: Entrar. 5: Vagó. 6: Gas. 7: La. Ni. Teca. 8: Badalona. 9: R. O. A. Ramat. 10: INRI. 11: Paleta. 12: Clàssic. 13: B. VERITAT. 14: Oh. eB. Abre. 15: Cornella. 16: Cs. Tradidora. 17: A. Pàges. 18: Mel. 19: Sagacitat. 20: Tolosa. 21: Olab.